

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce:

J. V.

zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Pod Kaštany 245/10, 160 00 Praha

proti

Úřad městské části Praha 1

žalovanému

sídlem Vodičkova 681/18, Praha 1

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v tom, že žalovaný nevrátil žalobci 500 Kč bezodkladně, nýbrž opožděně až dne 13. 12. 2018

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.
Základ sporu

1. Žalobce se u zdejšího soudu domáhá svou žalobou vyslovení nezákonnosti zásahu spočívajícího v tom, že mu žalovaný nevrátil částku ve výši 500 Kč bezodkladně, nýbrž opožděně až dne 13. 12. 2018. Dlužno poznamenat, že dotčenou částku uhradil žalobce na základě výzva podle § 125h odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v rozhodném znění (dále „silniční zákon“).

II.
Obsah žaloby a související vyjádření

1. Žalobce ve své žalobě, uvádí, že mu byla žalovaným nejpozději dne 26. 6. 2018 doručena výzva k úhradě určené částky ze dne 16. 6. 2018, sp. zn. S UMCP1 132721/2018, kterou byl podle § 125h odst. 1 silničního zákona vyzván k tomu, aby uhradil finanční částku 500 Kč na účet žalovaného. Žalobce tuto finanční částku uhradil na účet žalovaného dne 12. 7. 2018, tedy nejdříve 16. den po doručení výzvy k úhradě určené částky, patrně však ještě později po splatnosti.
2. Žalobce zdůrazňuje, že dotčenou částku měl podle § 125h silničního zákona žalovaný bezodkladně žalobci vrátit, neboť určená částka byla uhrazena po splatnosti. Žalovaný však určenou částku nenavrátil žalobci bezodkladně, ale až dne 13. 12. 2018, tedy po více jak 5 měsících.
3. Byť zákon výslovně neuvádí, co znamená „bezodkladně“, je podle žalobce zřejmé, že bezodkladné navrácení finančních prostředků nemůže trvat déle jak 30 dnů, když lhůta 30 dnů je podle správního řádu obecnou lhůtou k vydání rozhodnutí, přičemž vydání rozhodnutí je nepochybně podstatně náročnějším úkonem, než pouhé navrácení finančních prostředků, kdy se jedná o jednoduchou účetní operaci, jejíž provedení nezabere více jak čtvrt hodiny. Žalobce proto v neoprávněném zadržování finančních prostředků, resp. nikoliv bezodkladném navrácení opožděně uhrazené určené částky, spatřuje nezákonný zásah.
4. Žalobce zdůrazňuje, že nezákonným zásahem spočívajícím v zadržování finančních prostředků (opožděně uhrazené určené částky) až do 13. 12. 2018 byl přímo zkrácen na svém právu na ochranu vlastnictví podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod, protože po dobu od 12. 7. 2018 do navrácení uhrazené určené částky (tedy po dobu více jak 5 měsíců) nemohl s touto finanční částkou disponovat a bylo mu tak bráněno ve výkonu vlastnického práva. Byl to pak žalobce, kdo byl k úhradě určené částky žalovaným vyzván a kdo ji také uhradil a komu tedy měla být navracena.
5. Žalobce rovněž poukazuje na to, že rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 – 98, dovodil, že věcný rozsah tří základních typů žalob v řízení podle soudního řádu správního je nutno v pochybnostech vykládat tak, aby pokud možno každý úkon veřejné správy směřující vůči jednotlivci a zasahující do sféry jeho práv nebo povinností byl podroben účinné soudní kontrole. Pokud by tedy žalobci nebylo umožněno domáhat se soudní ochrany před výše popsanou nečinností žalovaného, došlo by k ústavně nepřipustnému odepření spravedlnosti, respektive k odepření žalobcova práva na přístup k soudu a práva na soudní ochranu.
6. Podle žalobce nezákonné zadržování finančních prostředků žalovaným došlo k protiprávnímu zásahu do jeho sféry tím, že mu bylo znemožněno s určenou částkou

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

disponovat. Proti takovému zásahu orgánu veřejné moci žalobci musí být poskytnuta soudní ochrana, protože žaloba na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu je sběrnou klauzulí, podle které se poskytuje ochrana v případě, kdy správní orgán nezákonně zasahuje do veřejných subjektivních práv, ale nejedná se ani o rozhodnutí, ani o jeho nečinnost, jako v tomto případě.

7. Žalobce dále poukazuje na judikaturu správních soudů, která v minulosti opakovaně dohodila, že zadržování finančních prostředků může být podle okolností nezákonným zásahem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2014, č. j. 10 Afs 28/2014 – 51, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2015, č. j. 6 Afs 85/2015 – 39, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2014, č. j. 9 As 37/2014 – 43).
8. Podle názoru žalobce zadržování finančních prostředků směřovalo přímo vůči žalobci jakožto osobě, která byla k uhrazení určené částky žalovaným vyzvána a která určenou částku také uhradila ze svého jmění a také žalobce je osobou, které měla být určená částka navrácena.
9. Žalobce uvádí, že svoji žalobu podává jednak proto, aby mohl následně žádat náhradu škody podle zák. č. 82/1998 Sb., jednak proto, že mu jistou satisfakci (a patrně jedinou dosažitelnou) poskytne již soudní výrok, kterým bude konstatováno, že žalovaný vůči žalobci nezákonně zasáhl. Žalobce však žalobu podává i z toho důvodu, že lze předpokládat, že žalovaný se těchto nezákonných zásahů dopouští i v mnoha dalších případech, což patrně pramení z toho, že žalovaný nijak nekontroluje, zda jsou určené částky uhrazeny ve lhůtě, nebo si opožděně uhrazené určené částky ponechává zcela vědomě, byť je to v rozporu se zákonem.
10. Závěrem žalobce a jeho právní zástupce nesouhlasí se zveřejňováním osobních údajů žalobce a právního zástupce na webu Nejvyššího správního soudu a navrhuje naprostou anonymizaci rozhodnutí ve věci.
11. Žalobce proto navrhuje, aby soud určil, že zásah žalovaného spočívající v tom, že žalobci bezodkladně nevrátil určenou částku ve výši 500 Kč uhrazenou opožděně dne 12. 7. 2018 pod VS 3121817711, ale vrátil ji až dne 13. 12. 2018, byl nezákonný. Zároveň se žalobce domáhá náhrady nákladů řízení.
12. Žalovaný ve svém vyjádření učinil nesporným, že (i) žalobce byl dopisem ze dne 16. 6. 2018 vyzván podle ustanovení § 125h silničního zákona k úhradě částky 500 Kč, (ii) žalobci byla výše uvedená výzva doručena dne 26. 6. 2018, (iii) žalobce požadovanou částku uhradil na účet žalované dne 12. 7. 2018, (iv) žalobce dotčenou částku zaplatil 1 den po zákonem stanovené lhůtě, (v) žalovaná dotčenou částku vrátila na účet žalobce dne 13. 12. 2018.
13. Dále žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že na něj byla působnost v oblasti řešení přestupků v zónách placeného stání přenesena počínaje 1. 1. 2018 s tím, že do 31. 12. 2018 řešil celkem 54.997 oznámení o podezření ze spáchání tohoto druhu přestupku. Z tohoto počtu bylo zpracováno a odesláno celkem 36.557 výzev k zaplacení částky dle ustanovení § 125h silničního zákona směřujících provozovatelům vozidla.
14. Podle žalovaného je případů, kdy provozovatel vozidla zaplatí požadovanou částku po její splatnosti, v řádu tisíců ročně; proto kontrola a vracení pozdě zaplacené částky trvá déle. Důvodem je potřeba vždy ke každé zaplacené částce doplnit počátek lhůty ze správního spisu a vyhodnotit, zda byla zaplacená včas či nikoliv. V inkriminované době vyžadovala tato činnost osobní pozornost správního orgánu. Zákon uvádí, že správní orgán má pozdě

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

zaplacenou částku vrátit bezodkladně, přičemž zcela záměrně lhůtu blíže nedefinuje, neboť ta záleží na množství případů, které musí správní orgán v rámci své místní příslušnosti řešit. Konkrétně žalovaný řešil v průběhu roku 2018 kromě jiných činností na úseku dopravních přestupků průměrně 146 výzev podle ustanovení § 125h silničního zákona každý pracovní den. Žalovaný vrácení pozdě zaplacené částky nijak neodkládal, ale řešil případy tak, jak na něj dopadaly.

15. Žalovaný uznává, že dobu, která trvala při vrácení pozdě zaplacené částky v projednávané věci, nelze považovat za adekvátní moderně fungujícího úřadu, za nějž se považuje. Proto stále pracuje na optimalizaci svého úředního postupu a snaží se zejména implementovat software, který by tyto úkony maximálně automatizoval. Jde však o vysoce specializovanou činnost, kterou správní orgán nedokáže vlastními silami zajistit. Proto je optimalizace procesu závislá nejen na nalezení odpovídajícího řešení, ale i na vhodném nastavení zadávacího řízení, jímž má být dodavatel služeb vybrán.
16. Žalovaný proto nesouhlasí s hodnocením žalobce, že by dotčenou částku nevrátil bezodkladně, a to v gramatickém smyslu slova, kdy se na straně žalované žádný odklad nekonal.
17. Závěrem žalovaný navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Zároveň žalovaný navrhuje, aby z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodl ve věci náhrady nákladů řízení soud tak, že žádná ze stran nemá nárok na jejich náhradu. Důvody zvláštního zřetele hodné přitom spatřuje žalovaný v tom, že žalobce přesto, že avizuje, že rozhodnutí soudu vyžaduje z toho důvodu, aby bylo podkladem pro jeho žádost o náhradu škody, nepokusil se před podáním žaloby získat náhradu škody přímo. Z chování žalované je přitom zřejmé, že by dala před nákladným soudním řízením přednost smírnému řešení. Okolnosti žaloby tak podle žalovaného spíše odpovídají snaze žalobce znepříjemnit žalovanému výkon veřejné správy a uměle zvýšit jeho náklady, než tomu, že by žalobci šlo skutečně jen o to, získat podklad pro náhradu škody, která je očividně bagatelní.
18. Ve své replice ze dne 3. 6. 2019, žalobce konstatuje, že žalovaným uváděné „polehčující okolnosti“ nemají pro toto řízení žádnou relevanci, protože v tomto řízení není rozhodováno o sankci za nezákonný zásah, ale pouze o tom, zda k nezákonnému došlo, přičemž důvody, které žalovaného k nezákonnému zásahu vedly, jsou bez relevance, neboť k důvodnosti zásahové žaloby se zavinění správního orgánu nezkoumá.
19. Žalobce tedy připouští, že žalovaný mohl mít problémy danou agendu zvládat, to však nelze klást žádným způsobem k tíži žalobci v tom smyslu, že by snad měl strpět neoprávněné zadržování svých finančních prostředků pouze proto, že žalovaný nemá dostatek zaměstnanců na to, aby řádně plnil své úkoly, nebo že se pro něj jedná o agendu novou či složitou atp.
20. Žalobce rovněž vyslovuje podiv nad tím, že žalovaný při takovém množství případů skutečně nechal své zaměstnance „ručně“ kontrolovat případ od případu, zda byla určená částka uhrazena opožděně nebo včas. Žalobce zastává názor, že takovou agendu by bylo možné snadno vyřešit pomocí alespoň průměrně kvalitního účetního software. Skutečnost, že byla určená částka uhrazena opožděně, by tak byla ze softwaru zjevná ihned a rovněž vrácení určených částek by nepochybně bylo možné automatizovat.
21. Žalobce dále souhlasí v tom, že zákon výslovně neuvádí, kdy má být opožděně uhrazená částka vrácena. Je však zřejmé, že k tomu má dojít dříve, jak za 30 dnů, což je obecná lhůta

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

k vydání rozhodnutí, přičemž vrácení opožděně uhrazené určené částky je nepochybně daleko méně časově náročný úkon, než vydání rozhodnutí. Ostatně i žalovaný uznává, že doba, po kterou byla určená částka zadržována, není adekvátní.

22. K návrhu na nepřiznání náhrady nákladů řízení pak žalobce uvádí, že nevidí jediný rozumný důvod, proč by měl platit náklady řízení ze svého, když pokud by žalovaný nejednal v rozporu se zákonem (což tento nijak nespornuje), nemusel by žalobce podávat svoji žalobu a žádné náklady řízení by mu tedy nevznikly. Žalobce nemohl nijak předvídat, jak se žalovaný k věci postaví, a proto zcela v souladu s principem předběžné opatrnosti podal zásahovou žalobu, aby si pojistil svou pozici v případném satisfakčním řízení.

III.

Posouzení žaloby

23. Městský soud v Praze posoudil věc podle § 87 odst. 1 s. ř. s., dle něhož soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
24. Soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, protože žádná ze stran s takovým postupem nevyjádřila nesouhlas. (Žalobce původně na jednání trval, avšak v podání ze dne 8. 4. 2020 souhlasil s rozhodnutím bez jednání.)
25. Žaloba není důvodná.
26. Městský soud v Praze při posouzení otázky, zda lze postup žalovaného, spočívající ve vrácení částky 500 Kč po lhůtě vyjádřené zákonem „bezprostředně“, klasifikovat jako nezákonný zásah vyšel z § 82 s. ř. s.: *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
27. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu je třeba uvést, že ochrana podle § 82 s. ř. s. je důvodná tehdy, pokud jsou kumulativně splněny všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).
28. Není-li bytí jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle ust. § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, ze dne 9. 1. 2013, č. j. 1 Aps 10/2012 - 20, nebo rozsudek ze dne 27. 11. 2014, č. j. 7 Afs 125/2014 - 32).
29. V daném případě soud dospěl k závěru, že všechny podmínky splněny nejsou. Lze konstatovat, že se jednalo o postup správního orgánu, který přímo zasáhl do právní sféry žalobce, a zároveň se nejednalo o rozhodnutí. Lze i přisvědčit žalobci, že se jednalo o nezákonný postup, kdy správní orgán v rozporu se zákonem nevrátil předmětnou částku

„bezodkladně“. Nebyla zde však splněna podmínka zkrácení práv žalobce ve smyslu § 82 s. ř. s.

30. Na tomto místě dlužno dodat, že právně a skutkově zcela obdobnou věc již rozhodoval Nejvyšší správní soud (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2019, čj. 9 As 138/2019 – 35). Uvedl:

Není naopak namístě vyhovět žalobě, která směřuje proti tomu, že žalovaný sice nepostupoval „bezodkladně“, jak požaduje zákon, ale tato protiprávnost ze své povahy nemohla do veřejných subjektivních práv a povinností jedince zasáhnout: nestanoví mu nové povinnosti, neodmítá jej určitých povinností zbavit; nepřiznává ani neodmítá mu přiznat určitá nárokováná práva; ani jinak nezasahuje do jeho právem chráněné sféry, ať již předepsanou formou, anebo fakticky.

Takovou povahu měl i zásah, jehož se týká nyní projednávaný případ. Stěžovateli byla zaslána výzva k zaplacení částky 500 Kč, které vyhověl, ovšem opožděně, a v důsledku toho vznikla žalovanému povinnost mu ji vrátit a postupovat dále způsobem předpokládaným v § 125h odst. 5 silničního zákona. Pokud by tak neučinil a částku mu nevrátil, i to by jistě představovalo nezákonný zásah. Ani to se však nestalo, neboť žalovaný ji stěžovateli vrátil, a to z úřední povinnosti, aniž by jej v tomto směru stěžovatel jakkoli vyzýval či upomínal. Stěžovatel spatřuje nezákonnost zásahu pouze ve skutečnosti, že mu ji žalovaný sice vrátil, ale nikoli bezodkladně.

Nejvyšší správní soud se shoduje s městským soudem v názoru, že vzhledem ke všem okolnostem případu se tento postup žalovaného sice týkal stěžovatele, nicméně do jeho právní sféry zasahoval v tak nepatrné intenzitě, že nelze vůbec hovořit o zásahu do jeho veřejných subjektivních práv.

...

Nepatrné dotčení právní sféry jednotlivce, o něž nyní šlo, tedy nelze označit za „zásah“ do veřejných subjektivních práv jednotlivce, jenž by si zasluhoval ochranu žalobou podle § 82 s. ř. s.

...

NSS je k závěru, že zamítnutí žaloby bylo namístě, veden i starořímskou zásadou de minimis non curat praetor, znamenající, že maličkostmi se soudce nezabývá. Z této zásady plyne, že věci nepatrného významu nemají být vyřizovány soudy, a opakovaně ji aplikuje nejen Ústavní soud, na něž poukazoval městský soud, ale i Nejvyšší správní soud. Ten například v rozsudku ze dne 16. 10. 2013, č. j. 4 As 71/2013 – 35, uvedl ve vztahu k řízení podle § 65 s. ř. s.: „Nejvyšší správní soud je tedy přesvědčen, že je nutné vždy zvážit a vyhodnotit, jak se procesní vada dotkla právní sféry adresáta veřejné správy. Pokud se procesní vada právní sféry adresáta veřejné správy nedotkla, případně se na jeho takové správní rozhodnutí by podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu bylo na místě, pokud by zásah do právní sféry adresáta byl negativní, nebyl by následným postupem správního orgánu odstraněn a pokud by negativní zásah dosahoval určité negativní míry. Jinými slovy pokud je zásah do práv velmi nepatrný, Nejvyšší správní soud nevidí důvod pro rušení příslušného rozhodnutí z důvodu jakéhokoli procesního pochybení správního orgánu, a to v souladu se zásadou de minimis non curat praetor (maličkostmi se soudce nezabývá) - srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2010, č. j. 8 As 56/2009 – 99.“ Lze konstatovat, že stejně jako drobné pochybení ve správním řízení není důvodem pro rušení výsledného rozhodnutí, tak ani drobné pochybení, které nemohlo skutečně zasáhnout veřejná subjektivní práva jednotlivce, nemá být v souladu s rozebíranou zásadou označeno za nezákonný zásah.

31. Vzhledem k tomu, že tyto (i další) závěry obsažené v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu jsou plně přenositelné i tuto věc, zdejší soud na ně plně odkazuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. F.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

32. Na základě všech výše uvedených důvodů tedy soud žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl, neboť k nezákonnému zásahu žalovaného do práv žalobce nedošlo.
33. O náhradě nákladů rozhodl soud dle § 60 odst. 1 a 3 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož žalobce byl v řízení neúspěšný a žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28. května 2021

Mgr. Milan Tauber, v.r.
předseda senátu